

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BOSNA-HERSEK
CUMHURİYETİ ARASINDA DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ
ANTLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

(Resmî Gazete ile yayımı: 22.5.1997 Sayı : 22996)

Kanun No

4254

Kabul Tarihi

14.5.1997

MADDE 1.- 2 Şubat 1994 tarihinde Saraybosna'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Cumhuriyeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Antlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BOSNA-HERSEK CUMHURİYETİ ARASINDA
DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANTLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Cumhuriyeti,

Ülkeleri ve milletleri arasındaki esasen mevcut geleneksel dostluk ve işbirliği ilişkilerinin ulaşmış bulunduğu düzeyden duydukları memnuniyeti kaydederek,

İki devlet ve millet arasında ortak tarihi ve kültürel beraberliğe dayalı, dostluğun daha da geliştirileceğine olan inançlarını vurgulayarak,

Birleşmiş Milletler Yasasının amaç ve ilkelerine bağlılıklarını yineleyerek,

1 Ağustos 1975 tarihli Helsinki Nihai Senedi ve 21 Kasım 1990 tarihli Yeni Bir Avrupa İçin Paris Yasası da dahil olmak üzere, Avrupa'da Güvenlik ve İşbirliği Konferansı süreci çerçevesinde kabul edilen diğer belgeler ile üstlendikleri yükümlülükleri teyid ederek,

BM Güvenlik Konseyi'nin ve Genel Kurulu'nun Bosna-Hersek ile ilgili kararlarını gözönünde tutarak,

Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyetinin mevcudiyetini sona erdiği olgusunu ve bunun sonuçlarını göz önünde tutarak,

Adil barışın sağlanmasının olağanüstü öneminin ve Bosna-Hersek Cumhuriyetine insancıl diğer yardımların sağlanmasının bilincinde olarak,

Balkanlarda ve Avrupa Kıt'asında özgürlük, insan haklarına saygı, hukukun üstünlüğü, çoğulcu demokrasi, barış, güvenlik ve işbirliği yönünde adımların atılmasına çalışarak,

Balkanlarda ve Avrupada demokrasi, barış ve bütünleşme sürecinin hızlandırılması, bu sürecin başka bölgelerde istikrarsızlığa yol açmayacak şekilde devamı ve yeni oluşan dostluk ve işbirliği ortamının daha da güçlendirilmesi için çabaların sürdürülmesi gereğine inanarak ve bu amaçla bu yöndeki çabalara katkıda bulunmak azimlerini ve kararlılıklarını açıklayarak,

İki ülke arasındaki mevcut dostluk ve işbirliği ilişkilerinin yeni bir temel üzerinde daha da geliştirilip güçlendirilmesi kararlılığı ile,

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

Madde 1

Bundan böyle “Taraflar” olarak anılacak olan Bosna-Hersek Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti, aralarındaki ilişkileri dostluk, karşılıklı güven, işbirliği ve ortak yarar temellerinde ve birbirlerinin siyasi bağımsızlığına, egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı, içişlerine karışmama, hak eşitliği ve insan haklarına ve temel özgürlüklerine saygı ilkelerine dayalı olarak geliştirmek azim ve kararlılıklarını teyid ederler.

Madde 2

Taraflar, uluslararası ilişkilerde güç kullanılmasının veya güç kullanma tehdidinde bulunulmasının kabul edilemez olduğunu ve uluslararası sorunların barışçı yöntemlerle çözüme kavuşturulması gerektiğini teyid ederler.

Madde 3

Bosna-Hersek Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti uluslararası örgütlerde ve kurumlarda Bosna Hersek Cumhuriyetinde ve Balkanlardaki barış müzakereleri çerçevesinde karşılıklı işbirliğinde bulunmak hususunda anlaşmışlardır.

Madde 4

Taraflar, topraklarının yekdiğerine yönelik saldırgan ve yıkıcı faaliyetler için kullanılmasına izin vermeyeceklerdir.

Taraflar, birbirlerinin üçüncü devlet veya devletlerin silahlı saldırısına uğramaları halinde saldırgana veya saldırganlara askeri veya diğer bir şekilde yardım sağlamayacaklarını taahhüt ederler.

Böyle bir durumda Taraflar, saldırının durdurulması ve tüm sonuçlarının bertaraf edilmesi amacıyla Birleşmiş Milletler Yasası'na uygun olarak ve diğer ilgili uluslararası kurum ve düzenlemelerin sağladığı imkânlardan yararlanarak her türlü çabayı harcayacaklardır.

Madde 5

Taraflar, uluslararası barış ve güvenliği tehdit edecek veya tehlikeye sokabilecek bir durum karşısında birbirleriyle temasa geçerek, durumu değerlendirecek ve bu konuda danışmalarda bulunacaklardır.

Madde 6

Taraflar, Birleşmiş Milletler Örgütü'nün uluslararası barış ve güvenliğin idamesi konusunda ve diğer alanlarda oynadığı rolün güçlendirilmesi amacı ile aralarındaki işbirliğini ve ortak çabalarını arttırmakta anlaşmışlardır.

Madde 7

Taraflar, Yeni Bir Avrupa İçin Paris Yasasının kabulü ile kurum ve yapılarını oluşturma aşamasına giren Avrupa'da Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (AGİK) sürecinin tam bağlılıklarını teyid ederler.

Taraflar, Avrupa'nın, Avrupa ulusları arasındaki anlayış dostluk, karşılıklı güven ve işbirliğini daha da güçlendirecek bir Devletler Topluluğu halinde yeniden şekillenmesi yolunda çaba harcayacaklardır.

Taraflar, çoğulcu demokrasi, özgürlük, hukukun üstünlüğü, düşünce, din ve inanç özgürlüğü, yabancı düşmanlığı ve yeni ırkçılık eğilimleriyle mücadele, insan haklarına saygı, hür teşebbüs ve sosyal adalet gibi ortak hedeflere ulaşılmasına katkıda bulunmayı sürdürecektir.

Madde 8

Taraflar, AGİK çerçevesinde silahların kontrolü ve güvenlik düzenlemelerinin ve bu konulardaki çalışmaların Avrupa'da güvenliğin sağlanmasına olan yapıcı katkısına inanarak, bu alanda işbirliği yapacaklardır.

Taraflar, bölgede kalıcı bir barışın ve istikrarın sağlanmasının, kapsamlı ve denetlenebilir silahların kontrolü ve silahsızlanma düzenlemelerinin yapılmasını gerekli kıldığını inanmaktadırlar. Bu amaçla, taraflar, bölgesel güvenlik ve silahların kontrolü düzenlemelerinin oluşturulması ve uygulanması için çaba göstereceklerdir.

Madde 9

Bosna-Hersek Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti bir askeri işbirliği protokolü imzalamak hususunda anlaşmışlardır. Protokol, her iki ülkenin eğitime ve öğretime ve karşılıklı ortak çıkarın bulunduğu diğer konulara ilişkin bilgi değişimi hususlarını belirleyecektir.

Taraflar, uygun ikili düzenlemeler gerçekleştirecek, askeri alanda temasları geliştirecek, askeri makamları arasında kararlaştırılacak düzeylerde temaslarda ve devrevi danışmalarda bulunacaklardır.

Madde 10

Taraflar, Karadeniz Bölgesi Ülkeleri arasındaki ekonomik ilişkilerin daha da geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesinin gerek Balkanlar bölgesinin ekonomik gelişmesine, gerek Balkan ülkeleri ile Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri ve tüm Avrupa ülkeleri arasında işbirliğinin geliştirilmesine katkıda bulunacağı inancıyla inanmışlardır.

Madde 11

Taraflar, Balkanlarda ve Bosna-Hersek'te kalıcı barış ve güvenlik ortamının avdetini müteakip Bosna-Hersek'in yeniden imarı ve sağlam ekonomik temellere dayalı biçimde kalkınmasının sağlanması için ikili ve çok taraflı düzeylerde her alanda işbirliğini geliştireceklerdir. Bu itibarla, Türkiye Cumhuriyeti, Bosna-Hersek Cumhuriyetinin Bosna Hersek'deki üretim kapasitelerinin yeniden tesisi ve geliştirilmesi amacıyla yardımda bulunacaktır.

Madde 12

Taraflar, aralarındaki ekonomik, sınıai, mali, ticari, bilimsel, teknolojik ve çevre alanlarındaki işbirliğini kapsamlı biçimde geliştireceklerdir.

Taraflar, aralarındaki ticari ilişkilerin ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesinin, iki ülke halklarının refah ve mutluluğuna hizmet edeceği hususunda görüş birliği içindedirler.

Taraflar, işbu Maddede belirtilen işbirliği hedeflerini ileriye götürmek amacıyla gerektiğinde yeni anlaşmalar ve diğer pratik düzenlemeler yapacaklardır.

Taraflar, ekonominin çeşitli alanlarında işbirliği yapılmasının ve iki ülkenin kamu ve özel sektör şirketleri arasında ortak şirketler kurulmasının önemini teyid etmişlerdir. Taraflar, bu amaçla, gerekli teşvikleri sağlamak ve ülkelerinde veya üçüncü ülkelerde, ikili veya çok taraflı ortak yatırımları özendirme düşüncesiyle anlaşmalar akdedilmesinde mutabık kalmışlardır.

Taraflar, üçüncü ülkelere karşı yükümlülüklerine ters düşmeyecek şekilde ve iç hukuklarına uygun olarak diğer tarafın vatandaşlarına, şirketlerine ve kuruluşlarına, yatırımlarında ve diğer ekonomik faaliyetlerinde en elverişli şartları sağlamayı dikkate alacaklardır.

İki ülke, hava trafiği ve uluslararası karayolu ve demiryolu taşımacılığı alanında ikili anlaşmalar imzalamak hususunda mutabıktırlar.

Madde 13

Taraflar, ekonomik alanlarda birbirlerinin bilgi ve deneyiminden yararlanmak amacıyla danışmalarda ve uzman değişiminde bulunmanın yararını teyid etmişler ve ülkelerinin potansiyelinin daha iyi tanınması için her düzeyde temasların artırılmasını kararlaştırmışlardır.

Taraflar, iki ülke arasındaki ekonomik, ticari ve teknik işbirliği uygulamalarının güçlendirilmesi ve yönlendirilmesi amacıyla, bir ekonomik ve ticari işbirliği anlaşması akdedilmesi ve ayrıca bir Hükümetlerarası Türkiye-Bosna-Hersek Karma Ekonomik Komisyonunun kurulması için çaba sarfedeceklerdir.

Türkiye-Bosna-Hersek İş Konseyinin kurulmasının potansiyel yararları olacağına inanan Taraflar, bu yöndeki çabaların özendirilmesi üzerinde görüş birliği içindedirler.

Madde 14

Taraflar, bilim ve teknoloji kuruluşları arasında yakın ilişkiler kurulması ve gerektiğinde ad-hoc çalışma grupları oluşturulması hususunda mutabıktırlar. Taraflar, ayrıca, bilimsel ve teknik işbirliğinin temelini bir an önce tesis edilmesi hususunda görüş birliği içindedirler.

Madde 15

Bosna-Hersek Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti insancıl yardım alanında işbirliğini yoğunlaştırarak ve özellikle Bosna-Hersek Cumhuriyetinde insancıl ihtiyaçların üretiminin canlandırılması amacıyla, ham ve mamul maddelerin temini ve Türkiye'den mültecilerin geri dönmesi için koşullarının sağlanması hususunda ayrı bir protokol imzalayacaklardır.

Bosna-Hersek Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti sağlık hizmetleri alanında karşılıklı işbirliğini geliştirmek ve Bosna-Hersekli yaralı ve ciddi durumdaki hasta kişilerin tedavileri ve rehabilitasyonları için gerekli koşulları sağlamak amacıyla bir anlaşma imzalayacaklardır. Anlaşma, Bosna-Hersek Cumhuriyetinin ilaç ve diğer tıbbi malzeme alımında bu ülkeye sağlanacak yardımı ve yaralıların, sakatların ve ciddi durumdaki hastaların rehabilitasyonlarına dair diğer yardımların kapsamını tanımlayacaktır.

Taraflar, Türkiye'de "Geçici Barınma Merkezlerinde" bulunan ve Bosna-Hersek'de barış koşulları tesis edilene kadar bu Merkezlerde kalacak olan Boşnaklarla ilgili konularda işbirliğinde bulunacaklardır.

Madde 16

Taraflar, Türk ve Bosna-Hersek ulusları arasındaki kültürel bağları ve iletişimi güçlendirmek kararlılığıyla ve tüm Avrupa uluslarına açık bir Avrupa kültür sahasının yaratılmasına katkıda bulunmak arzusuyla, kültür, eğitim, bilim ve sanat değişimlerini düzenleyen anlaşma ve uygulama programlarına dayanan kültürel işbirliğinin tesisi, devam ettirilmesi ve bu çerçevede daha da geliştirilip çeşitlendirilmesini taahhüt ederler.

Taraflar, iki ülke arasında Kültür, Eğitim, Bilim Spor ve Enformasyon alanında bir işbirliği anlaşması akdi hususunda yetkili makamlarını teşvik edeceklerdir.

Taraflar, ayrıca, iki ülkenin üniversiteleri, yerel yönetimleri, araştırma kurumları ve kültür ve sanat kuruluşları arasında doğrudan işbirliği yapılmasını özendirileceklerdir.

Madde 17

Taraflar, her türlü enformasyonun daha geniş ve özgür biçimde yayılımını sağlamak yolundaki çabalarını arttırmayı ve buna bağlı olarak basın ve yayın alanlarındaki işbirliğini, çağdaş haberleşme yöntemlerinin kablo ve uydu sistemleri gibi olanaklardan da yararlanmak suretiyle, teşvik etmeyi ve geliştirmeyi taahhüt ederler. Bu çerçevede, Taraflar, ülkelerindeki Haber Ajansları, Radyo ve Televizyon kuruluşları arasında işbirliğini de özendirmeyi ve yoğunlaştırmayı önerirler.

Madde 18

Taraflar, Parlamentoları arasındaki temasların geliştirilmesine özel bir önem atfetmektedirler. Buna paralel olarak, ülkelerindeki siyasal partilerin birbirleriyle yakın temas kurmalarını da teşvik edeceklerdir.

Taraflar, her iki ülkenin halkları arasındaki temasların artırılması ve kadın ve gençlik örgütleri, sendikaları, eğitim kurumları ve spor kuruluşları ile diğer mesleki ve sosyal örgütleri arasındaki temas ve işbirliğinin gelişmesini destekleyeceklerdir. Taraflar, kentler ve yerel yönetimler arasındaki temasların ve işbirliğinin gelişmesini özendirileceklerdir.

Madde 19

Taraflar, diplomatik ve konsuler temsilciliklerinin yerleşim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, karşılıklı olarak, Büyükelçiliklerinin ve Başkonsolosluklarının kurulması için arsa ve resmi bina tahsisi hususunda anlaşmışlardır.

Taraflar konsolosluk alanında ilişkilerini geliştireceklerdir. Taraflar birbirlerinin ülkelerinde bulunan ve sorunla karşılaşan taraf ülke vatandaşının sorunlarını iyi niyetle çözmeye çalışacaklardır.

Madde 20

Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Cumhuriyeti terörizmi önlemek üzere önceki işbirliğini muhafaza ederek ve geliştirerek, suç fiillerini önleyerek ve meydana çıkarak, bilimsel ve teknik ilerleme, personel eğitimi, teçhizat alımı, bilgi değişimi ve diğer ortak ilgi alanlarında işbirliğinde bulunmaları amacıyla İçişleri Bakanlıkları ve diğer güvenlik birimleri arasında bir protokol imzalanması hususunda anlaşmışlardır.

Madde 21

Taraflar, terörizmin bütün yöntem ve uygulamalarını, kaynağı, sebebi ve amacı ne olursa olsun kayıtsız şartsız kınarlar. Taraflar, terörizmin hiçbir koşul altında haklı kınanamayacağı yolundaki inançlarını teyid ederler.

Taraflar, uluslararası terörizme ve örgütlenmiş suçlara karşı mücadelede işbirliği yapacaklar, bu çerçevede AGİK hükümlerinin ve BM Kararlarının uygulanmasına özel önem atfedeceklerdir.

Taraflar, silah ve uyuşturucu madde kaçakçılığı ile tarihi ve kültürel eserler ve diğer benzer kaçakçılığa karşı mücadelede işbirliği yapacaklardır.

Madde 22

Taraflar, ülkeleri arasındaki işbirliğinin ve Avrupa'daki genel eğilimlerin doğurduğu ihtiyaçları da dikkate alarak ve ülkelerinin ekonomik, sosyal ve hukukî yapılarındaki gelişmelere uygun olarak, ikili ilişkilerinin ahdi çerçevesini geliştireceklerdir.

Madde 23

Taraflar, ikili ilişkilerin gelişmesi hususunda ve her iki ülkeyi ilgilendiren uluslararası ve bölgesel konularda uygun düzeyde ve düzenli aralarla siyasi danışmalarda bulunacaklar ve Uluslararası Kuruluşlarda dayanışma halinde olacaklardır.

Madde 24

İşbu Antlaşma herhangi bir Devlete karşı değildir ve Tarafların üçüncü Devletlerle imzalamış oldukları ikili ve çok taraflı anlaşmalardan doğan hak ve vecibelerini etkilemeyecektir.

Madde 25

İşbu Antlaşma onaya tabidir. Onay belgelerinin teati edildiği tarihten 30 gün sonra yürürlüğe girecektir.

İşbu Antlaşma 20 yıl yürürlükte kalacaktır. Taraflardan birinin yürürlük süresinin dolmasından bir yıl önce yazılı olarak feshi ihbarda bulunmaması halinde Antlaşma beşer yıllık sürelerle yürürlükte kalmaya devam edecektir.

Saraybosna'da 2 Şubat 1994 tarihinde Türkçe, Boşnakça ve İngilizce olmak üzere üç nüsha halinde ve her üç metin aynı ölçüde geçerli olacak şekilde hazırlanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ADINA

Başbakan

Tansu ÇİLLER

BOSNA-HERSEK CUMHURİYETİ

ADINA

Başbakan

Haris SLAJDZIC

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
5	48	10
13	18	638
26	93	372: 373, 378: 379, 419: 424

I- Gerekçeli 118 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 93 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri Komisyonu görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/332